

Daniel Aranduka - Peteĩ Sa Ciento Diecisieste haġua

Ojekuaaukávo pe Léi Dominikal oúva pya'e: Peteĩ análisis tipológico pe seña rehe okañy haġua haġua haġua haġua haġua haġua

Jeff Pippenger

2024-03-05

Hermana White ombojoja pe léi domingo oġuahētáva pya'eha “seña” ramo, pe ojehechauka va'ekue Roma ehérsito kuéra omongorapy jave Jerusalén ary 66-pe; ha upéicha ojaísovo, ha'e ombojekuaa peteĩ aty orekóva tesa ndohéichái haġua, ha apysa nohendu haġuái.

“Tekove opyta ñande renondépe. Pe cortína oñemboju haġuáicha oĩma. Ñande, jaikóva ko tenda marangatu ha ñembojeguarurãme, mba'épa jajapo, mba'épa ñapensa, ñañemoĩ haġuáicha ñande mborayhu jeheguípe tekoveasy'ỹ rehe, pende ykére umi ánga oñehundíva aja? Piko ñane korasõ iñakaratãmbaitéma? Ndikatúi piko ñañandu térã ñantende ñande rembiapoha oĩha ambuekuéra pysyrõrã? Che ermanokuéra, pende piko pe aty rehegua, oguerékóramo jepe tesa ndohéchái, ha oguerékóramo jepe apysa nohendúi? Piko rei haġuáicha Tupã ome'ẽ peẽme ikatupyry haġua peikuaa haġua Ivoluntad? Piko rei haġuáicha Ha'e omondo peẽme ñeñangareko peteĩ rire peteĩ? Pejerovia piko umi ñe'ẽ añeteguáva opave'ỹva rehe, umi mba'e outava yvy ári rehegua, pejerovia piko Tupã juicio oĩha oñemboja haġua tavayguakuéra ári, ha upéicharõ jepe ikatu gueteri peguapy pytu'úpe, peiko haġua pombéroicha, pejepy'apy'ỹre, vy'arã rayhúpe?”

“Ko'áña ndaha'ei ára ko'áña Tupã tavayguakuérape ġuarã omoĩ haġua iñeñandu ko yvy ariguáre térã oñongatu haġua ita'eta ko mundope. Ndaipukúimoi pe ára oġuahẽ haġua, ha umi temimbo'e yma guaréicha, ñande jajekytĩta jaheka haġua peteĩ tenda ñemíre tenda oñembyai ha peteĩño haġuápe. Oiko haguéicha Jerusalén jejoko umi ehérsito romano rupive ha upéva oiko cristiano-kuéra Judea-pegua ñesẽrã techaukaha ramo, upéicha avei ñane retã oguereko vove pokatu pe léi omoañetéva haġua pe ára pytu'u papal, upéva ha'éta peteĩ ñemomarandu ñandéve ġuarã. Upérõta ára jasẽ haġuápe umi táva guasúgui, ñasẽ haġuápe avei umi táva michĩvévagai, jahávo haġua óga mombyryhápe, tenda ñemíme yvytýre apytépe.” Testimonios, volumen 5, 464.

Pe léi dominical outa pya'etéva Estados Unidos-pe hína pe techaukaha (seña), “oñesẽ haġua umi táva guasu guive, oñembosako'ívo ojeheja haġua umi michĩvéva avei, ha ojeiko haġua tenda mombyry ha ñemihápe, yvytýre apytépe.” Pe Adventismo Laodicéagua tuichaitépe ndoikuaái pe krísis léi dominical rehegua Estados Unidos-pe ombohováicha pe “seña” oñe'ẽmava hese The Great Controversy-pe. Upéva oñembojoguaha pe “seña” rehe, ojehechaukava'ekue umi mbhapy año ha mbyte ñepyrũme. Pe “seña” oñekumpliva'ekue Jerusalén jejoko peteĩha jave, oġuahẽva'ekue año 66-pe, ha upéva ohechaukarã pe “ensign” oñemopu'áva pe léi dominical outa haġuápe.

Jerusalén ñehundipa añetéva ojejapo va'ekue Tito rupive año 70 d.C.-pe, ha Tito ojere vai haguépe ojehechauka raẽ va'ekue Cestio ojere vai haguépe año 66 d.C.-pe; Jesús akóinte ohechauka peteĩ mba'e paha peteĩ mba'e ñepyrũ rupive. Cestio ojere vai haguéva ñepyrũme hína va'ekue pe “señal” Jesús ome'ẽ va'ekue okañy hañgua, ndaha'ẽi Tito ojere vai haguéva. Peteĩva hína pe ojere vai ñepyrũme, ambuéva katu pe ojere vai pahápe.

“Ni peteĩ kristiáno omanói Jerusalén ñehundípe. Cristo ome'ẽ va'ekue ñembo'epykuérape peteĩ ñeñangarekorã, ha opavave ogueroviáva Iñe'ẽ oha'arõkuri pe techaukaha oñepromete va'ekue. ‘Pehechávo Jerusalén oñemongora ha oñeñongatuha ehérsito-kuéra reheve,’ he'i Jesús, ‘upéicharõ peikuaa pe ñehundi hi'agüimaha. Upérõ umi oĩva Judea-pe toñani umi yvytykuérape; ha umi oĩva ipytépe tosẽ okávo.’ Lucas 21:20, 21. Umi romano-kuéra, Cestio poguýpe, omongorárõ guare táva, oheja reínte pe jejoko ha pe ñorairõ ñembosako'i peteĩ hendáicha, opa mba'e ojehecháramo jepe oñemoĩporãha peteĩ ataque pya'e hañgua. Umi oñeñongatúva táva ryepýpe, ohejáma hañgua pe ñeha'ã ñorairõ hañgua ndaikatumo'ãiha ogana hañguáicha, ha'etéma oñeme'ẽta, ramoite pe general romano oguerova ha ombojevỹ ñehérsito-kuérape mba'eveichagua mba'e ojehechakuaáva'ỹ rehe. Péro Tupã poriahuvereko rehegua iprovidéncia omboguatahína kuri umi mba'e ñepyrũ guive iva'erã Itavayguakuérape ñuarã. Pe techaukaha oñepromete va'ekue oñeme'ẽma kuri umi kristiáno oha'arõvape, ha ko'ága ojepe'a peteĩ oportunidad opavavépe ñuarã, umi oipotávape, ojaíso Salvador ñeñangareko rehegua. Umi mba'e oñesãmbyhykuri péicha, ndaipóri hañguáicha judío-kuéra térã romano-kuéra ikatúva ojoko umi kristiáno ñaníme. Cestio ojevỹ rire, judío-kuéra osẽ Jerusalén-gui ha omuña hapykuéri pe ñehérsito ojerejevỹvape; ha mokõivéva mbarete oku'epaitépe oñondive aja, umi kristiáno oreko kuri oportunidad osẽ hañgua távaguĩ. Upérõ avei pe tetã oñemopotĩma kuri umi enemigo-kuérargui ikatútavaguĩte ohapejoko chupekuéra. Pe jejoko aja, judío-kuéra oñembyatykuri Jerusalénpe oguereko hañgua pe Kuarahy'ã Ára Guasu, ha upéicha umi kristiáno opa pe tetãme ikatu osẽ okañy hañgua avave omoléstia'ỹre chupekuéra. Pya'e'ỹ hañguáicha'ỹ, oñani hikuái peteĩ tenda tekorosãme—Pella tavape, Perea retãme, Jordán mboypýri.” The Great Controversy, 30.

Jerusalén ñembyaty Cestio rupive ary 66-pe omboaje pe “techaukaha” ñe'ẽmondo Cristo omoĩva'ekue umi cristianorã upe tembiasakue-pe, ha katu pe ñembyaty Tito rupive ary 70 d. C.-pe nome'ẽi avavépe mba'eveichagua “techaukaha” okañy hañgua. Upérõguare pe ñembyatýpe ndopytái va'ekue cristiano peteĩve táva ryepýpe, ha upe ñembyaty paha ogueru Jerusalén ñehundi; ha Jerusalén ñehundípe “ni peteĩ cristiano ndomanói,” umi cristiano ojepe'águi ymaite guive pe tembiasakue ñepyrũme.

“Umi mbarete judíoiva, omuña hañgua Cestio ha ijehérsito, ho'a hikuái hapykuéri peteĩ ñarõmbaitépe ha'ete hañguáicha ombyaipaitéta chupekuéra. Tuichaiterei apañuãime añoite umi romano kuéra ikatu ojapo hañgua ipyahúvo jevy. Umi judíoiva okañy haimete mba'eve'ỹre, ha umi mba'e oipyhy va'ekue reheve ou jevy hikuái ñemomba'eguasúpe Jerusalénpe. Upéicharõ jepe, ko jehechaukáva jehupyty porã ogueru chupekuéra mba'e vai añoite. Omoingove hendaitépe pypekuéra upe espíritu hatã oñemoĩ hañgua umi romano kuéra rehe, ha upéva pya'etereĩ ogueru pe táva ojeundi hañguápe peteĩ jehasa asy ndaikatúiva oñemombe'u.”

“Tuichaiteva ha’e umi mba’asy vaiete oguahêva’ekue Jerusalén ári, oñepyrũ jey ramo guare Tito pe ñemongora. Pe táva oñemongora hague pe Páskua jave, hetaiterei judío aty oĩ ramo guare ipype, itápa ryepýpe.” The Great Controversy, 31.

Pe Karu Guasu ary 66-pe guive Páskua ary 70-pe peve oĩ mbohapy ary ha mbyte, profétikamente ha’éva mil mokõisa poteĩ ára. Ary 66 guive ary 70 peve Roma pagana opyrũ mboguata haña pe santuario ha pe ehérsito, peteĩchaite Roma papal opyrũ haguéicha pe táva marangatu ári mokõiha mokõipa mokõi jasy aja, ary 538 guive 1798 peve.

Ha pe korapy oĩva tupãõga okápe reheja haña, ha ani remedi chupe; oñeme’ẽgui umi tetã ambuevape: ha ha’ekuéra opyrũta guýpe pe táva marangatu mokõi ha irundy jasy pukukue. Apocalipsis 11:2.

Mokõive Roma pagána ha Roma papál opyrũkuri Jerusalén ári mil doscientos sesenta ára (ary), upéicha ohechauka haña Roma moderna opyrũta Jerusalén espiritual ára pahápe peteĩ período simbólico mil doscientos sesenta ára pukukue. Upe período simbólico oñepyrũta pe léi domingo oñemboajetavétavape Estados Unidos-pe, pe herida mortal oñemonguera jave.

Ha ahecha peteĩ ijapytégui, ku omanohaguáicha ojejúkavo; ha upe ichupe ojukáva omano hañaicha oñemboguejy jey. Ha opa yvóra ohecharamo rire mymbaguasu rapykuéri oho. Ha omomba’e guasu hikuái dragónpe, ome’êva’ekue pokatu mymbaguasúpe; ha omomba’e guasu hikuái mymbaguasúpe, he’ívo: Mávapa ojogua mymbaguasúpe? mávapa ikatu oñorãirõ hendive? Ha oñeme’ẽ ichupe peteĩ juru oñe’ẽ haña mba’e guasu ha ñe’ẽ vai Tupãre; ha oñeme’ẽ avei ichupe pokatu oiko haña mokõi ha irundy jasy. Apocalipsis 13:3–5.

Umi irundy mokõi jasy simbólico ñembojere pápagua rehegua ha’e pe “ára,” pe apañuái léi domingo rehegua. Upe “ára” oñepyrũ peteĩ “techaukaha” ndive (pe poyvi), ha opa “techaukaha-kuéra” reheve. Pe “techaukaha” pe poyvi rehegua pe léi domingo-pe, oja póta umi kristiáno oĩ gueteríva Babilóniape toñani haña pe vyty marangatu hechapyrãvape, oñemopu’áva (oñemoingove yvate) umi ambue vyty ári.

Ha oikóta umi ára pahápe, Ñandejára róga vyty oñemopyendáta umi vyty ru’ã ári, ha oñemopu’áveta umi cerro ári; ha opa tetãnguéra osyrýta hendápe. Ha heta tavaygua ohóta ha he’íta: Pejúke, jajupi Ñandejára vytyype, Jacob Jára róga peve; ha’e ñanembo’éta heko rehe, ha ñande jaguatáta hapekuéra rupi; Sión-gui osêta niko léi, ha Ñandejára ñe’ẽ Jerusalén-gui. Isaías 2:2, 3.

Pe ñesê táva kuérágui, osêvo upe decreto omoañetáva ára domingo ñemomba’e guasu, ojechauka mokõivéicha: cristiano-kuéra ñesê rupive ary 66-pe, ha avei tupao ñesê rupive ary 538-pe, okañyva’ekue ñu mbytépe.

Ha pe kuña oñani desiértope, upépe oguereko haña peteĩ tenda Tupã ombosako’ipyre chupe guarã, ha upépe oñemongaru haña chupe mil mokõi ciento sesenta ára aja. Apocalipsis 12:6.

Jerusalén ñehundiha guive peteĩha ñemongora guive pahápeve opa mbohapy ary ha mbyte, ha katu peteĩ marandu ñeñangarekorã ñehundi outavagui oñeme’ẽ kuri poapy ary pukukue, mbohapy ary ha mbyte peteĩha ñemongora mboyve ha mbohapy ary ha mbyte upe rire.

“Opaite umi marandu ñemombe’upy ome’ëva Cristo Jerusalén ñehundíre oñekumpliite hekopete. Umi hudío ohechakuaa añetéva Ha’e ñe’ë ñemomarandúgui: ‘Pe medida pemedihápe, upéva rupive jevy peme’ëta peëme.’ Mateo 7:2.

“Ojehecha techaukaha ha mba’e hechapyrã, omoañetéva ñehundi ha jejuka. Pyhare mbytépe peteĩ tesape ndaha’éiva jepivegua overa tupao ári ha altar ári. Arahýre ka’aru pytũmbotávo ojehechauka kárro ñorairõrã ha kuimba’e ñorairõhára oñembyatýva ñorairõrã. Pa’i kuéra omba’apóva pyharekue pe tupaópe okyhyjeiterei pu hendýva iñemimbyréva rehe; yvy oryrýi, ha heta ñe’ë oñehendu osapukáiva: ‘Jajei ko’águi.’ Pe okẽ guasu gotyo kuarahyreikegua, ipohyietéva ha hasýva oñemboty hañgua jepe mokõipa kuimba’épe, ha oñembopyenda hañgua itáva guasu ita guasúpe oñemoĩva pypuku ryepýpe, ojepe’a pyharepyte, mba’eve ojehecha’y reheve omoñepyrũva.—Milman, The History of the Jews, aranduka 13.”

“7 ary pukukue peteĩ kuimba’e oseguíkuri ojupi ha oguejy hañgua Jerusalén rape rupi, omombe’úvo umi mba’e vai oútava táva ári. Ára ha pyhare jave opurahéikuri upe purahéi ñembyasy vaiete: ‘Peteĩ ñe’ë kuarahyresẽ guive! peteĩ ñe’ë kuarahyreike guive! peteĩ ñe’ë umi irundy yvytu guive! peteĩ ñe’ë Jerusalén rehe ha pe témplo rehe! peteĩ ñe’ë omendatáva kuimba’ekuéra rehe ha umi novias rehe! peteĩ ñe’ë opaite tavayguakuéra rehe!’—Ibid. Ko mba’e porã’yva ipokatuetévape oñembotypakuri ha oñembyepotíkuri, péro ndaipóri va’ekue peteĩ py’ara’ã oséva ijuruégui. Ñemotĩ ha ñembohory rovái ombohováikuri peteĩnte: ‘¡Ai, ai Jerusalén rehe!’ ‘¡ai, ai umi upépe oikóva rehe!’ Ijapysaka hañgua sapukái ne’ĩra opytu’u peve ojejukáva pe ñorairõ guasu ryepýpe, ha’e voi yma oikuaaukava’ekuépe.” The Great Controversy, 29, 30.

Jerusalén tee añetehápe ñehundipa pahápe, año 70-pe, ojehechauka mboyve “techaukaha ha mba’e hechapyrã” ohechauka va’ekue “jehapy ha ñehundi”. Umi “techaukaha” ñemomarandu rehegua ojehechauka mbohapy ary mbyte ha peteĩ ary mbyte pukukue pe jejokupyty peteĩha mboyve, ha avei umi mbohapy ary mbyte ha peteĩ ary mbyte ogueraha va’ekue pe ñehundípe. Umi “techaukaha” (heta hañguápe) ohechauka va’ekue pe ñehundi oútava ndaha’éi pe “techaukaha” ñemomarandurã oñani hañgua, síno peteĩ marandu oñemoherakuãva ohechauka hañgua hi’añguimaha pe poriahuvereko ára paha.

Jerusalén espiritual oñembohyru ha oñemopyrũ hañgua guýpe guata 538 guive 1798 peve, pe “techaukaha” ñemomarandu hañgua okañy hañgua, ha’e va’ekue pe ñehundi rekovai ñembyai ojehechaukárõ guare, upe jave “upe kuimba’e angaipa rehegua” “oñembojehechauka” ramo, “pe ñehundyrã ra’y” ramo; “Oñemoĩva ha oñemomba’eguasúva opa mba’e oñembohéravágui Tupã térã oñemomba’eguasúvare; upéicha hañguáicha ha’e Tupãramo uguapy Tupã róga ryepýpe, ohechaukávo ijehe hañguáicha ha’e hína Tupã.”

Upévore, peẽ pehechávo pe mba’e vai ñehundi rehegua, proféta Daniel he’i va’ekue, oĩha pe tenda marangátupe, (omoñe’ëva toikũmby.) Mateo 24:15.

Upe tembiasakue pegua cristianokuéra ohechakuaa ramo guare upe “techaukaha”, okañy yvy marãme mil mokõi saĩpo mokõipa ary pukukue.

“Oikotevẽ peteĩ ñeha’ã vaietereíva umi oikótavape haña jerovia hañaicha haña opyta hatã umi ñembotavy ha umi mba’e jeguaru renondépe, oñemondéva pa’i aope ha oñemoinge va’ekue pe iglesia-pe. La Biblia noñemoneĩri va’ekue jerovia ypykue haña. Pe doctrina joja’yre omombe’úva libertad religiosa rehegua oñembohéra va’ekue herejía, ha umi omopu’áva upéva oñeñemboyke ha oñembotavyrai.”

“Peteĩ ñeñorairõ puku ha pohýi rire, umi mbovymíva jeroviapy rehegua odesidí opoiha opa joaju rehe umi tupão apostata ndive, pe tupão noñemosãsóiramo gueteri japu ha ta’anga ñemomba’eguasúgui. Ha’ekuéra ohechakuaa pe ñesepara ha’eha peteĩ tekotevẽite añete haña omboaje Ñandejára ñe’ẽ. Ndaikatúi omoneĩ javykuéra omanóva oporojukáva iñalmapeguára, ni omoĩ techapyrã omoñepyritava jejopyrã itajýra ha ita’yra ra’y jeroviápe. Py’aguapy ha joaju hañaicha, ha’ekuéra oĩkuri oimeháichapa hañaicha opavave ñe’ẽme’ẽ ojoguerahakuaáva jerovia haña Ñandejára rehe; hákatu oñandu va’ekue py’aguapykatu voi hepyetereitaha ojeguerekóramo tekopotĩ rapykueri oñemboyke hañaicha. Pe joaju ikatúrõnte oñehupyty añetegua ha tekojoja ñemomichĩ rupi, upéicharõ toĩ joavy, ha jepe ñorairõ.” The Great Controversy, 45.

Oñembojapyvo pe mokoisa poapy ha mokõi ary papal ñemoyrõhára ñepyritã paha, oĩ va’ekue “techaukaha” (heta), ha oikohaicha umi “techaukaha” pe mokoisa poapy ha mokõi ára pahápe, Roma pagana opyrũmba va’ekue Jerusalén añetáva; umi “techaukaha” ndaha’éi va’ekue techaukaha jehekýirã.

“Pe Salvador ome’ẽ techaukaha Ijeju jey rehegua, ha ndaha’éi upéva añaõnte, sino omyesakã avei araka’épa osẽta peteĩha ko’ã techaukahakuegui: ‘Umi ára jehasa asy rire pya’evoi kuarahy pytũta, ha jasy ndome’ẽmo’ãvéima iresape, ha mbyjakuéra ho’áta yvágagui, ha yvágape oĩva pokatu oñembokachikachíta: ha upéi ojehechaukáta yvágape Yvypóra Ra’y techaukaha: ha upéi opa yvy ape arigua ñemoñarekuéra oñembyasýta, ha ha’ekuéra ohecháta Yvypóra Ra’ype oúva yvága arai ári pokatu ha tuicha mimbipa reheve. Ha Ha’e omondóta Ijára angelkuérape turu guasu hyapu reheve, ha ha’ekuéra ombyatyta Iporavopyrépe irundy yvytu gotyogua guive, peteĩ yvága rembe’ýgui pe ambue peve.’”

“Pe jepive haña pe persecución guasu papal, Cristo he’i vaekue, kuarahy oñemopytũtaha, ha jasy nome’ẽmo’ãi haña iresape. Upéi, mbyjakuéra ho’átaha yvágagui. Ha Ha’e he’i: ‘Peikuaáke peteĩ ñe’ẽnga higuéragui; hi’yrakãrague hu’ũ guive, ha omosẽvo hogue, peikuaa ára haku oñuahẽma hañaicha: upéicha avei peẽ, pehechávo ko’ã mba’e oikopaitéva, peikuaa Ha’e hi’aguĩha, okẽnguéra ypýpe voi.’ Mateo 24:32, 33, margen.”

“Cristo ome’ẽ va’ekue techaukaha Iju jey rehegua. Ha’e he’i ikatuha jaikuaa araka’e oĩ hi’ãguieterei, okẽme voi. He’i umi ohecháva ko’ã techaukaha rehegua: ‘Ko ñemoñare ndohasamo’ãi, opa ko’ã mba’e ojehu mboyve.’ Ko’ã techaukaha ojehechauka-ma. Ko’ága jaikuaa añetehápe Ñandejára jeju oĩma hi’ãguĩha. ‘Yvága ha yvy opata,’ he’i Ha’e, ‘che ñe’ẽ katu ndopamo’ãi.’” The Desire of Ages, 631, 632.

Umi “mbohapy ary mbyte ro’y Jerusalén oñemboguataha” Roma papal rupive oñuahẽvo ipahápe, oĩkuri peteĩ aty “techaukaha” rehegua, omombe’úva Cristo ñemboja ha omboguataáva Millerita rembiasakue. Millerita rembiasakue ojejapova’erã jey pe letraitépe umi ára pahápe. Umi

“techaukaha”, ojepysóva “pe tuicha papal jejopy vai ñemohu’ãme”, ojehechauka va’ekue ymaite guive umi “techaukaha” rupive ojehechava’ekue pe mbohapy ary ha mbyte jeroviaha Jerusalén oñemboguataha ñemohu’ãme, ary 66 guive 70 peve, Roma pagana rupive. Upévare, mokõi testígo rehe oñemopyenda hañua, oĩta peteĩ “techaukaha” pe poyvi rehegua oñembo’ýva pe aravo pe yvyryryĩ guasu oikohápe, ha upéva hína pe techaukaha ñemomarandu rehegua okañy hañua Roma moderna rembiasakuepe; ha oĩta avei “techaukaha” heta hañuaicha, oikóva Roma moderna jehasa asy ára ñemohu’ãme umi ára pahápe.

Romyta ko estudio oútava pe artículo oúvape.

“Pe lee Lucas 21ha capítulo. Upépe Cristo ome’ẽ ko ñemomarandu: ‘Peñatendéke pendejehe, ani hañua araka’eve pende py’akuéra oñemohenyhẽiterei karu ha’u vai reheve, ka’ẽ reheve, ha ko tekove ñangareko reheve, ha upéicha hañua upe ára ou pende ári pende’ẽ’ỹ reheve. Péicha peteĩ ñuhaicha ou va’erã opa umi oikóvare yvy ape ári tuichakue javeve. Peñatendéke, upévare, ha peñembo’ẽke tapiate, ikatu hañuaicha pejehechakuaa tekokatu hañuaicha peñesẽ opa ko’ã mba’égui, ha peñembo’y Yvypóra Ra’y renondépe’ (Lucas 21:34–36).”

“Umi ára rehegua jehechauka oñekumpli ñande múndope, ha upéicharõ jepe umi iglésia, hetavévape, ojehechauka okéva ramo. Ndajajapói piko ñande ñatĩ hañua pe ehémplo umi vírgen tavykuéra rehegua, umi, oĝuahẽvo pe sapukái, ‘Péina, pe ména omendátava ou; pesẽ pehuguaitĩ hañua chupe,’ ojuhu vaekue ndorekoiha aséite iñlámparakuérape? Ha oho aja hikuái ojogua hañua aséite, pe ména omendátava oike pe karu guasúpe umi vírgen arandukuéra ndive, ha pe okẽ oñemboty. Oĝuahẽvo umi vírgen tavykuéra pe kotykaru guasuhápe, ohupyty hikuái peteĩ ñembotove noha’arõiva. Pe karu guasu jára he’i: ‘Che ndoroikuaái.’ Ojehejáva’erã opyta hañua okápe, tape nandí rehe, pyharepytũmba guýpe.” Manuscript Releases, volúmen 15, 229.